

Ministarske naredbe.*)

Ministarsvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 10396
8. Oktobra 1921. god. Beograd.

Savezu Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Ministarstvo Vera ima saznanja, da pojedine crkvene opštine svih konfesija na teritoriji Banata, Bačke i Baranje primaju u svoju službu bivše državne službenike, koji su otpušteni iz državne službe što nisu hteli položiti zakletvu vernosti.

Pošto sve priznate crkve u našoj Kraljevini zauzimaju položaj javno-crkvenih korporacija i njihove službe imaju prema tome javni karakter, ne može se nikako dozvoliti da se u crkvene službe primaju ona lica, koja su opravdano uklonjena sa svojih položaja u državnoj službi.

Stoga Vam se preporučuje, da izvolite izdejtstvovati kao viša vlast, da se iz svih područnih Vam crkenih opština smesta otpuste iz svojih služba sva takova lica, koja su nakon oslobođenja, ma iz kog razloga, uklonjena iz svojih položaja u državnoj službi, pa su za tim kod njih postavljena, a u buduće da takova lica u opšte ne primaju u svoje službe.

O izvršenju izvestiti Ministarstvo Vera.

Po naredbi Min. Vera. Načelnik, Sarić, s. r.

Ministarstvo Vojno i Mornarice Opšte Vojno Odelenje Đeneralštabni
Odsek F. Đ. Br. 12.169. 25. Marta 1922. god. Beograd.

Ministarstvu Vera

Gospodin Ministar Vojni i Mornarice pod gornjim brojem od 23. Marta tek. godine izvoleo je narediti:

Na osnovu čl. 11. (stav poslednji) Zakona o Ustrojstvu Vojske.—

Naređujem :

Da se 1. Avgusta ove godine upute u kadar na odsluženje svoga đačkog roka i svi bogoslovi i pripravnici za duhovna lica svijiu veroispovedi, koji su završili školovanje, rodeni 1898. godine i mlađi.

*) U ovogodišnjem Almanahu počinjemo iznositi našim čitaocima najvažnije naredbe ministarstava, koje se dostavljaju Savezu Jevrejskih Veroispovednih Opština u Beogradu. Držimo da ćemo time udovoljiti općem zahtevu i potrebi.

Pošto po čl. 8. pod d. Zakona o ustrojstvu vojske služba u kadru obavezna je do navršene 24. godine života, to je sve rođene 1897. godine i starije, koji su svršili školu a do sada nisu upućeni na kadrovsku službu zbog naređenja FĐOBr. 70969 (tač. 2.) i 79833 od 25. avgusta i 15. oktobra 1919. godine (sl. voj. list str. 779 i 1092), prešla obaveza služenja u kadru, bez njihove krivice. No ovo se ne odnosi na one bogoslove, koji su se primili druge službe a ne one, za koju su se spremali. Ovakvi se imaju uputiti u kadar, jer se na njih nisu odnosila ova naređenja, te su sami izostali od službe u vojsci.

Ko još nije završio školovanje, dužan je da odmah podnese molbu za odlaganje službe u kadru.

Ko je od rođenih 1898. godine i mlađi već primio sveštenički, kaluđerski ili u opšte duhovnički čin, uputiće se u kadar na službu po objašnjenju na str. 137. Pravila o rekrutovanju t. j. odsluživače 12 meseci u svešteničkom odelu u vojnim bolnicama.

Prednje se dostavlja. — Veza sa V. Br. 2095.

Po zapovesti Ministra Vojnog i Mornarice. Za Načelnika:
Fukovnik, Drag. Tasić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 4698.
21. Aprila 1922. god. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Priloženo pod % u prepisu objašnjenje Gospodina Ministra Vojnog i Mornarice F. A. Br. 9746 21. Ministarstvo Vera ima čast dostaviti Vam s preporukom da se istim budu upoznati verski organi iz područja Vašeg.

Pošto se u samoj prestonici desilo, da jedan od sveštenika nije hteo da izvrši zakletvu regruta, izjavljujući da mu je mala dnevnicca, i ako je broj vojnika za zakletvu njegove konfesije bio vrlo mali, i tražio šta više da bude postavljen za honorarnog vojnog sveštenika, pozivate se, da područnom sveštenstvu uputite jedno naređenje, da je dužno sveštenoradnje kod vojske vršiti uz nagradu predviđenu priloženim objašnjenjem, a da ne može tražiti nagradu koliko hoće i kako hoće.

O rezultatu po ovom izvestiti Ministarstvo Vera.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Sarić. s. r.

Ministarstvo Vojno i Mornarice F. A. Br. 9746. 21. Marta
1921. god. Beograd.

Objašnjenje

Na učinjeno pitanje od strane jednog komandanta Armijske Oblasti kakve će se prinadležnosti isplaćivati sveštenicima kada se upotrebe, bilo u mestu ili van mesta svog stalnog stanovanja, na vojne dužnosti oko zakletve regruta ili vršenje drugih verskih obreda. —

Objašnjavam:

1) Honorarni i stalni vojni sveštenici za vršenje ma kakvih verskih obreda u mestu stalnog stanovanja nemaju nikakvih drugih prinadležnosti sem redovnih; a kada se u tome cilju šalju u druge obližnje garnizone imaju prava za dotična službena putovanja na uvećane dnevnice i putne troškove kao i oficiri i drugi državni ukazni službenici.

2) Ako se u mestima gde nema ni stalnih ni honorarnih vojnih sveštenika, upotrebe civilni sveštenici iz istog mesta, oko zakletve regruta ili izvršenja drugih verskih obreda, onda ovim sveštenicima izdavati iz kase dotične komande na ime honorara do jedne polovine dnevnice od 25 dinara predviđene Uredbom D. R. Br. 130.000. od 29. septembra 1920. god. (raspis B. Br. 18831 Službeni Vojni List za 1920. god. strana 2091) za niže oficire dotičnog garnizona, pošto će se obično na tim dužnostima upotrebiti jedna polovina dana, a u slučaju da budu upotrebljeni celoga dana onda im izdati celu dnevnicu za taj dan.

Isplate po tački 1. imaju pasti na teret partije Br. 1097 pozicija 1: a po tački 2 na teret partije Br. 1093 budžeta Ministarstva Vojnog i Mornarice; i

3) Ako se u mestima gde nema ni stalnih ni honorarnih vojnih niti pak građanskih sveštenika dotične veroispovesti, moraju upotrebiti civilni sveštenici iz drugih najbližih mesta, onda im se imaju priznavati i isplaćivati u duhu tačke 1. ovog objašnjenja.

Prema ovome neka se komande i nadležstva u buduće upravljaju.

Ministar Vojni i Mornarice. Počasni Adutant Nj. V. Kralja
General Branko Jovanović. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte odeljenje V. Br. 5118.
29. Aprila 1922. godine Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd..

Ministarstvo Vojno i Mornarice aktom svojim od 20. aprila o. g. F. Dj. Br. 18.622., dostavilo je ovom Ministarstvu sledeće na izveštaj:

Gospodin Ministar Vojni i Mornarice pod gornjim brojem od 10. aprila tek. god. izvoleo je narediti sledeće:

»Članom 8. pod 2. Pravila o rekrutovanju propisano je da se kod rekrutnih komisija donose knjige rođenih samo ako komisija radi u mestu gde je crkva«.

Prilikom davanja mišljenja po naređenju F. Dj. Br. 49926 od 3.-XI. pr. godine komandanti I. i II. Armijske oblasti stali su na gledište, da se ove knjige u opšte ne donose kod regrutnih komisija, dok su komandanti III. i IV. Armijske Oblasti mišljenja da se donose.

Ceneći razloge i jednih i drugih kao i one Ministarstva

Vera iznete pod F. Dj. Br. 49926, a oslanjajući se na gornju pravilsku odredbu.

N a r a đ u j e m :

1. Da se od sada ne donose knjige rođenih kod rekrutnih komisija :

2. Da sveštenik sviju veroispovesti predaje rekrutnim komisijama VERAN PREPIS ROĐENIH (u koji unose i umrle) onoga godišta, koje se rekrutuje u toj godini, za čiju eventualnu netačnost odgovaraće po kaznenom zakonu. Tamo gde su matične knjige ujedno i knjige rođenih te se ne mogu donositi kod rekrutnih komisija, voditelji matica dostaviće im verne prepise tih knjiga, za čiju eventualnu netačnost odgovaraće po kaznenom zakoniku. Ovi prepisi imaju se sastavljati na Srpsko-Hrvatskom ili Slovenačkom jeziku.

3. Da sveštenici odnosno voditelji matica, pored prepisa svojih knjiga rođenih (tač. 2.) podnose svojim opštinama i izvode (poročila i iskaznice) iz knjiga rođenih i matičnih svih članova zadruga (porodice), bez obzira na deobu ako bi ih bilo kod onih mladića koji se rekrutuju, u koje izvode moraju uneti sve članove zadruga i tačne datume njihovih rođenja. Za eventualnu netačnost i ovih izvoda odgovaraće sveštenici odnosno roditelji matica po kaznenom zakoniku. Zbog ovoga, opštinske uprave, čuvaće sve izvode u opštinskoj arhivi kao važne dokumente, radi docnijeg pravdanja svoga rada — ako za to nastupi potreba. Najbolje je da se ti izvodi podnose za sve mladiće ukupno u vidu sašivenog spiska, u kome zadruga (porodice), da budu linijom odvojene, te da se zna koja zadruga kome mladiću pripada.

4. Rekrutne komisije vršiče sravnjivanje ovih prepisa knjiga rođenih i matičnih sa popisnim knjigama (gde ovih ima) sa opštinskim spiskovima iz čl. 13 Pravila o rekrutovanju i uveravati se da li su svi mladići uvedeni iz tih spiskova u rekrutne spiskove. Sravnjivanjem ovih prepisa na ovaj način i raspitivanjem prisutnih članova opštinskih uprava, naročito prisutnih mladića rekruta koji najbolje poznaju svoje vršnjake otklanjaće se moguće pogreške: da koji mladić izostane od rekrutovanja;

5. Što se tiče dolaska sveštenika kod rekrutnih komisija ne zahtevati da oni bezuslovno i tačno dolaze, i ometati ih u vršenju njihovih redovnih dužnosti. Ali im skrenuti pažnju da je njihovo prisustvo kod rekrutnih komisija, za vreme rekrutovanja njihovih parohijana-rekruta, veoma korisno, kako za same mladiće tako i za sveštenike. Ti mladi ljudi videće da se sveštenici interesuju za njih, zbog čega će steći njihovu zahvalnost i ljubav, a komisijama će pomoći da dođu do tačnijih podataka i na osnovi njih da odrede pravilan i pravedan rok mladiću.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odeljenje V. Br. 5902.
18. maja 1922. god. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Ministarstvo Prosvete, Odeljenje za Srednju Nastavu, aktom svojim od 11. maja o. god. S. N. Br. 4698. dostavilo je ovom Ministarstvu sledeći izveštaj :

»Na osnovu mišljenja Glavnog Prosvetnog Saveta S. Br. 143 od 25./II. 1922. g. koje je Gospodin Ministar Prosvete usvojio naredjenjem S. N. Br. 4698 od 25./III. 1922. god. a koje glasi »Novim kandidatima — za katihete srednjih i stručnih škola —, koji su položili gimnazijsku maturu i svršili bogosloviju, odnosno teološki fakultet, treba priznati pravo na suplenturu i za njih propisati stručnu građu za profesorski ispit iz koje bi oni polagali ispit pored opšteg dela profesorskog ispita«. Gospodin Ministar je naredio, da se ta stručna građa za profesorski ispit katiheta što pre odredi, da bi ispiti mogli odpočeti, pošto na to čekaju već mnogi moliooci.«

Dostavljajući prednje tome Predsedništvu, Ministarstvo Vera preporučuje, da Savez izvoli učiniti ovom Ministarstvu predlog za određenje gradiva za profesorski ispit katiheta srednjih škola za jevrejsku veroispovest (grupu bogoslovskih predmeta); a, drugo, da izvoli Ministarstvu Vera dostaviti listu članova i njihovih zamenika za Ispitni Odbor za svaku struku iz koje kandidat polaže profesorski ispit.

Predlog se ima Ministarstvu Vera najdalje do 15. Juna o. g. dostaviti.

Po naredbi Ministra Vera, Načelnik Sarić, s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odeljenje V. Br. 14716.
15. Januara 1924. godine. Beograd,

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Ministarstvo Unutrašnjih Dela, Odeljenje za Banat, Bačku i Baranju pod Br. 18500. 23. god. dostavilo je Ministarstvu vera akt sledeće sadržine :

Ministarstvo Unutrašnjih Dela izdalo jo naredjenje, da svedodžbe o državljanstvu izdate od područnih Vlasti na području Banata, Bačke i Baranje imaju biti vidimovane i odobrene od ovog Ministarstva, koje je prema §. 10. z. čl. I. od 1879. nadležno glede priznavanja državljanstva, i da se bez takove klauzule snabdevena strankama ne smeju izdavati.

Izveštavajući o prednjem to Ministarstvo, ovome Ministarstvu je čast umoliti, da u smislu istoga izvolite upozoriti područna Vam nadležstva i organe.«

Prednje Vam se dostavlja radi znanja i daljeg postupka.

Po naredbi Ministarstva Vera. Načelnik, Dr. Janjić. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. br. 3972
14. Marta 1924. godine. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Ministarstvo Građevina pod Br. 27249. od 5-X-1923. godine dostavilo je ovom Ministarstvu akt sledeće sadržine:

»Gospodin Ministar Građevina rešenjem svojim od 3. Oktobra ove godine Br. 27249. na predlog Gospodina Ministra Vera od 26. IX. t. g. Br. 11724. odobrio je, da se svi sveštenici oslobode kuluka, pošto se i inače smatraju kao činovnici.

O prednjem rešenju Gospodina ministra čast mi je izvestiti to Ministarstvo, s tim, da su o ovome izveštene i sve građevinske vlasti u zemlji.«

Prednje Vam se dostavlja radi znanja.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 5559, 31.
Marta 1924. godine. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Gospodin Ministar Vera doneo je 15. marta 1924. god. V. K. Br. 844 sledeće rešenje:

»Od vremena narodnog našeg ujedinjenja dolazi u povodu svakog skoro državnoga praznika do opetovanih nemilih upadica i nepoželjenih nesporazumka zbog pevanja nacionalnih himni u crkvama i bogomoljama raznih konfesija. Dok naime hrvatska »Lijepa naša domovina« po sadržaju, a slovenačka, »Napred zastava slave« i po sadržaju i melodiji nije u stvari himna, koja bi se bez priuzdržavanja mogla da peva u hramu, dotle srpska himna »Bože Pravde« tekstom ne odgovara izmenjenomu državno-pravnom položaju i ustavnom nazivanju našega naroda i države.

Pa jer usto ni sama činjenica, da se pri oficijelnim proslavama državnih naših praznika pevaju tri nacionalne himne, nije u skladu sa narodnim i državnim našim jedinstvom, rešavam, u sporazumu sa vrhovnim predstavnicima ustavno usvojenih konfesija u našoj Kraljevini, da se do usvajanja jedne državne himne imade u opšte izostaviti pevanje nacionalnih himni pri proslavama državnih praznika u crkvama i bogomoljama svih veroispovesti.

O tome izvestiti Duhovne Vlasti svih konfesija, te vojne i upravne vlasti državnex.

Prednje Vam se dostavlja radi znanja i saopštenja područnim duhovnim vlastima.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 4367.
22. Maja 1924. god. Beograd.

Savezu Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Ministarstvo Prosvete, Odelenje za Srednju Nastavu, aktom

svojim od 5. III. 1924. god., S. N. Br. 2923., dostavilo je Ministarstvu Vera naredbu svoju od 4 III, 1924., S. N. Br. 3806., upućenu direktorima srednjih škola u Vojvodini, koja glasi:

»Ministarstvo Vera dostavilo je svojim pismom V. Br. 14514 1924. Ministarstvu Prosvete, da mu je Savez Jevrejskih Veroispovednih Opština u Beogradu učinio predstavku, prema kojoj se neke srednje škole u delu naše zemlje preko Dunava ne pridržavaju u svemu pravilnika o praznovanju praznika donesenog odlukom S. N. Br. 19667 od 27. XI. 1922. god. Savez je naročito skrenuo pažnju na potrebu, da se jevrejski učenici oslobađaju subotom od crtanja i pisanja i da im se dopusti pohadanje sinagoge toga dana od 10-11 časova pre podne.

Kako je pravilnikom S. N. Br. 19667 1922. god. jasno regulisano, kad i kako se jevrejski učenici oslobađaju pohađenja škole radi vršenja svojih verskih propisa, pa u tač. predviđen i slučaj, koji je dao povoda za gornju predstavku, to Vam se skreće pažnja ovim, da se imate toga pravilnika tačno pridržavati i raspored časova prema njemu tako udesiti, da to nebi davalo povoda novim žalbama«.

Prednje se dostavlja tome Savezu radi znanja, u vezi akta br. 1771. 1923. godine.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. B. 9403.
27. Jula 1924. godine. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Povodom pitanja jednog Duhovnog Suda, kako se ima naplaćivati taksa od lica:

1.) Koja žele stupiti u brak, a pred kojima stoje ove smetnje:
a.) razlika u dobi starosti, telesni nedostaci (gluvi i gluvo-nemi i t. d.);

2.) koja se obraćaju molbom, da im se izda izvod iz knjiga rođenih za više lica, Gospodin Ministar Vera pod V. Br. 9403, od 20. Juna 1924. a na osnovu autentičnog mišljenja Ministarstva Finansija, Generalne Direkcije Posrednih Poreza, Br. 2836/24. god. doneo je ovo objašnjenje:

»Pošto u T. Br. 324. Zakona o Taksama od 25. oktobra prošle godine nisu predviđene takse za slučajeve stupanja u brak sa otežanim okolnostima za koje je u ranijem Zakonu bila predviđena taksa u T. Br. 324. d), to se ova taksa neće ni naplaćivati naročito već obična predviđena za molbu iz T. Br. 1. i T. Br. 5. za odobrenje s obzirom na 3. napomenu uz ovaj tarifni broj.

2.) ako se jednom molbom traže krštenice za više lica naplaćuje se jedna taksa za molbu iz T. Br. 1. a za svaki izvod ili uverenje iz knjiga rođenih naplaćuje se taksa prema T. Br. 330. Zakona o Taksama«.

Ministarstvo Vera ima čast upoznati Vas sa prednjim ob-

jašnjenjem, s molbom, da o njemu budu obavestene i područne Vam crkvene vlasti i organi radi znanja i upravljanja.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 13116
28. Julu 1924. godine. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

U odgovoru na akt Br. 680/1924. god. čast je Ministarstvu Vera izvestiti Savez, da su ortodoksne jevrejske opštine, koje su obrazovale svoje Udruženje radi zadataka čisto versko-obrednih, i dalje prema Savezu u istom odnosu, u kome su i do sada bile, i da se pridržavaju Pravila Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 2660
10. Marta 1925. godine. Beograd.

Ministarstvu Prosvete, Beograd

Ministarstvo Inostranih Dela pod. Br. 60379. od 3. o. m. dostavilo je ovom Ministarstvu izveštaj sledeće sadržine:

Kralj. Poslanstvo u Londonu poslalo je amo poziv na otvaranje jevrejskog Univerziteta u Jerusolimu, koje će izvršiti Lord Balfur na dan 1. Aprila 1925. god.

U sprovodnom pismu Komiteta, od 24. februara o. g. ističe se, da je to prvi Univerzitet jevrejski, koji će biti otvoren za studente svih vera, rasa i narodnosti. Napominje se takođe, da je Balfurova nota iz godine 1917. doprinela priznanju Društva Naroda o istorijskoj vezi jevrejskoga naroda sa Palestinom.

Komitet za otvaranje jevrejskog Univerziteta nada se, da će i predstavnik našeg Univerziteta biti prisutan toj svečanosti i moli, da se o donetoj odluci što pre izvesti.

Prednje se dostavlja tome Ministarstvu, s molbom na znanje i dalji eventualni postupak.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik Drag. Janjić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 9445
25. Julu 1925. god. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Gospodin Ministar Vera pod V. Br. 9445, od 25. Juna 1925. god. izvoleo je doneti sledeće rešenje:

I.

»Za izdržavanje rabinata, koji je ujedno i matrikularna vlast imaju rabinatski porez da plaćaju sve veroispovedne opštine, koje su u sastavu odnosnog rabinata.

II.

Veličinu rabinatskog poreza određuje svake godine skupština

izaslanika zainteresovanih veroispovednih opština, koju saziva predsednik one opštine, u kojoj je sedište rabinata.

III.

Ako izaslanici ne dođu do sporazuma o visini rabinatskog poreza, onda rešava o tom pitanju izvršni Odbor Saveza Jevr. Ver. Opštine u Beogradu, kad se to odnosi na veroispovedne opštine aškenaškog i sefardskog obreda, a središna Uprava Udruženja Ortodoksnih Jevr. Ver. Opština u Senti, kad se to odnosi na ortodoksnе ver. opštine.

IV.

Protivu rešenja Izvršnog Odbora odnosno Središnjog Udruženja može nezadovoljna opština podneti žalbu na Ministarstvo Vera, koje po tome donosi konačnu odluku.

O prednjem se izveštava to Predsedništvo radi znanja i upravljanja.

Po naredbi Ministarstva Vera. Načelnik, Dr. Janjić. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 8679
12. avgusta 1925. godine, Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Statut jevrejskih veroispovednih opština sadrži raznolike propise o razrezu crkvene poreze, zbog čega je otežano jednoobrazno pribiranje verskih dažbina u pojedinim veroispovednim opštinama. To je ujedno i razlog mnogih žalbi crkveno-opštinskih pripadnika, koje se podnose Ministarstvu Vera protivu razrezivanja veroispovednih dažbina.

Da bi se ovome stalo na put i da bi se, do donošenja Zakona za pripadnike mojsijeve vere u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca postigla privremeno jednoobraznost u razrezivanju veroispovednih dažbina, na osnovu čl. 2. i 3. ozakonjene Uredbe o privremenom ustrojstvu Ministarstva Vera, izvoleo je Gospodin Ministar Vera pod V. Br. 8679., od 24. Jula 1925. god. narediti sledeće.

I.

Razrezivanje crkvenih dažbina u jevrejskim veroispovednim opštinama ima se vršiti prema statutima, koji su na snazi u odnosnoj veroispovednoj opštini. U koliko u ovim statutima nije propisan način o podmirivanju sredstava za pokriće crkveno-opštinskih ekonomskih potreba sa tačnom oznakom vrste, najveće stope i načina razrezivanja verskih dažbina, imaju se statuti odmah u ovom smislu dopuniti i podneti Ministarstvu Vera na odobrenje.

II.

Mojsijevci, koji imaju imanja ili preduzeća na teritoriji više jevrejskih veroispovednih opština mogu biti u svakoj od njih oporezovani; ali porez onih koji ne stanuju u veroispovednoj opštini, gde imaju imanja ili preduzeća, ne može biti veći od polovine verskog poreza, što ga plaćaju u veroispovednoj opštini, na čijoj

teritoriji stalno stanuju i u kojoj se služe verskim ustanovama.

Prednje se dostavlja tome predsedništvu radi znanja i daljeg postupka.

Po naredbi Ministra Vera. Načelnik, Dr. Janjić. s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odeljenje V. Br. 9581
3. Septembra 1925. god.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

U vezi akta toga Saveza od 13. Jula 1925 god. 450. izveštava se to Predsedništvo, da ga Ministarstvo Vera ovlašćuje, da se može strogo pridržavati svojih pravila i neuplaćene prinose naplaćivati egzekutivnim putem.

Po naredbi Ministra Vera, za Načelnika, Sl. Hranisavljević s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odeljenje V. Br. 13466.
30. Septembra 1925. god. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Dostavlja se odredba o obrezivanju Muslimanske i Jevrejske dece na znanje i dalji postupak.

Po naredbi Ministra Vera. Referent Sl. Hranisavljević s. r.

Ministarstvo Narodnog Zdravlja Kralj S. H. S. Odeljenje za Zdravstvenu Službu Z. Br. 25130. 30. Septembra 1925. god. Beograd.

Na osnovi čl. 1. i 4. tač. 4. Zakona o uređenju Sanitetske Struke i čl. 1. i 3. Uredbe o ustrojstvu Ministarstva Narodnog Zdravlja, a po saslušanju Sanitetskoga Saveta, propisujem ovu:

Uredbu

o obrezivanju muslimanske i jevrejske dece.

Čl. 1. Obrezivanje dece kod muslimana i Jevreja podleži nadzoru sanitetsko-policijske vlasti.

Čl. 2. Obrezivanje dece ne sme niko vršiti, ako nije za to ovlašćen, izuzev lekara.

Čl. 3. Dozvolu za obrezivanje kvalifikovanim licima daje Ministarstvo Narodnog Zdravlja, odnosno nadležni inspektori Ministarstva Narodnog Zdravlja.

Čl. 4. Ko protiv ove uredbe izvrši obrezivanje deteta ili nekog odraslog lica biće kažnjen, ako delo ne podleži krivičnom zakonu, novčanom kaznom do tri hiljade dinara ili zatvorom do mesec dana.

Čl. 5. Protiv osude može se uložiti molba Ministarstvu Narodnog Zdravlja u roku od deset dana.

Čl. 6. Lica, koja vrše obrezivanje vodiće evidenciju dece i odraslih, kojima su obrezivanje izvršili sa naznačenjem imena, prezimena deteta i roditelja mesto rođenja i stanovanja; godine starosti i kada je ko obrezivanje izvršio.

Čl. 7. U državnim bolnicama na hirurškom odeljenju osno-

vaće se tečajevi za obrezivanje muslimanske i jevrejske dece, koji će trajati šest nedelja. Tečaje raspisivaće nadležni inspektori i određivaće bolnice u kojima će se isti obaviti.

U tim tečajevima primaju se muška lica muslimanske, odnosno jevrejske vere, koja su svršila najmanje osnovnu školu; da nisu mlađi od 21. godinu; da su zdravi, čisti i okretni.

Kroz ovaj tečaj moraju proći i svi oni, koji su ta obrezivanja i do sada primili.

Čl 8. U tečaju će učiti teorijski.

a) šta su zarazne klice, gde se nalaze i kako sleduju na ranu;

b) šta je zaraza rane i kako se treba protiv nje boriti (bezličnost aseptika).

v) sredstva za obezličenje (antiseptično dejstvo).

g) sklop uda (anatomija penisa).

Praktično:

a) izvršenje obrezivanja.

b) zavoj, ishrana (dijeta) i lečenje čiste rane, dok ne zaceli.

Čl. 9. Ova uredba stupa na snagu pošto bude objavljena u Službenim Novinama.

O ovome izvestiti sve inspektore Ministarstva u zemlji, Glavnog Rabinera u Beogradu i Reis-Ulema u Sarajevu i uredništvo Službenih Novina.

Ministar.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Opšte Odelenje V. Br. 1701.
10. Februara 1926. god. Beograd.

Predsedništvu Saveza Jevrejskih Veroispovednih Opština, Beograd.

Pozitivnim pravnim propisima određeni su skoro za svaku pravnu oblast, iz kojih se sastoji Kraljevina S. H. S., uslovi, koji se od strane države iziskuju za postizanje javnih konfesijskih službi, pa je predviđeno u izvesnim slučajevima i naročito odobrenje centralne državne vlasti kod popunjavanja pomenutih službi. Takav je slučaj naročito sa izborom i postavljanjem verskih službenika stranoga državljanstva, koji se uzimaju u nedostatku takvih službenika naših državljana.

Tokom prošle godine, ovo je Ministarstvo zapazilo, da jevrejske veroispovedne opštine ne shvataju pravilno odredbe pozitivnih propisa o postavljanju verskih službenika stranog državljanstva i upravo su počele da se tom odredbom koriste na štetu našeg domaćeg elementa, jer u većim slučajevima raspisuju natečaje za popunjavanje upražnjenih mesta u inostranim listovima, ne dajući time mogućnosti domaćim jevrejskim verskim službenicima, da mogu kompetovati na upražnjena a bolja mesta, nego se na ta mesta dovode stranci.

Da bi se ovome nepravilnom i štetnome za domaće jevrejske verske službenike postupku jednom stalo na put, moli se to predsedništvo, da raspisom pozove sve podružne veroispo-

vedne jevrejske opštine da se raspisivanje natečaja za upražnjena mesta verskih službenika ima bezuslovno vršiti u jednom od manjih domaćih listova i prvenstveno pravo zajemčiti verskim službenicima našeg državljanstva, ako samo ispunjavaju potrebe kvalifikacije za ista, a tek na drugo mesto imaju doći kandidati stranog državljanstva.

Ministarstvo Vera će u buduće odobriti izbor i postavljenja verskih službenika stranog državljanstva samo u slučaju, kada Predsedništvo zainteresovane veroispovedne opštine bude podnelo punovažan dokaz, da na upražnjeno mesto nije bilo reflektanata našeg državljanstva odnosno, da isti nemaju potrebnih kvalifikacija za ta mesta.

O izdatom raspisu izvolite izvestiti ovo Ministarstvo, prilažući izveštaju i jedan primerak samog raspisa.

Po naredbi Ministra Vera, Načelnik Dr. Janjić s. r.

Ministarstvo Vera Kralj. S. H. S. Katoličko Odeljenje V. Br. 6581.
4. Decembra 1926. god. Beograd.

Opštem Odeljenju Ministarstva Vera, Beograd.

Zastupnik Ministra Vera, Gospodin Ministar Prosvete, izdao je danas pod gornjim brojem ovo naređenje:

»Ministarstvu Vera stižu u novije doba sa raznih strana sve češće žalbe zbog proselitske akcije u narodu od strane predstavnika, službenika i pripadnika pojedinih konfesija, a zbog pogodovanja takovih nastojanja od strane državnih organa. Nije doduše isključena mogućnost, da je stvarno vrelo jednom delu takovih žalbi tražiti u onoj prekomernoj osetljivosti borbenih stranaka, koja je naročito na konfesijskom području do krajnosti razvijena, ali većina ih je i popraćena takovim činjenicama takovim dokazalima, te se ne može sumnjati o istinitosti njihovih navoda. Prema tim žalbama zloupotrebljavaju proselitski agitatori naročito razne lokalne sporove između dušebrižnog sveštenstva i područnih mu vernih, pa u njihovu povodu mame nezadovoljnike u svoju veru, a organi vlasti ne samo da nedopuštenu takovu propagandu mirno gledaju, već tu i tamo i aktivno saraduju u vrbovanju proselita sabirući zvanično na licu mesta prijave o verskim prolazima i provodeći čitav odnosni postupak po zvaničnoj dužnosti.

Suvišno je i napominjati, kako je u konfesijski heterogenoj našoj državi održavanje verskoga mira od eminentnog opštega javnog interesa, zaštita toga državnog interesa naláže imperativno, da se svima zakonskim sredstvima već u zametku sprečava svaki pokušaj proselitske akcije, dolazio on ma sa koje strane. K tome i postojeći zakon, i krivični i interkonfesijski, štiti zakonitu poseg ustavno usvojenih konfesija, udarajući u jednu ruku, oštre kazne protiv svakog zlonamernog smetanja, pogrđivanja i vređanja verozakona i zabranjujući, u drugu ruku, predstavnicima i službenicima jedne konfesije da vrše religiozne funkcije pripad-

nicima druge. Kod verskih pak prelaza, koji u smislu postojećih interkonfesijskih zakona treba da su spontane izjave volje konfesijskih samovoljnih lica, zakonski je položaj organa državnih vlasti položaj posve objektivnih posmatrača, koji u javnom interesu imaju samo da vode kontrolu nad strogom primenom zakonskih propisa i nad registrovanjem formalno valjano izvršenih verskih prelaza, dok se sama promena vere, kao privatna lična stvar prelaznika, njih ni u kome pogledu ne tiče.

Imaju se s toga zamoliti verske starešine svih ustavno usvojenih konfesija, da preporučé područnima i verskim službenicima, da se klone svakog čina, koji bi mogao i da izgleda samo kao vabljenje ili nagovaranje pripadnika drugih konfesija na otpad i prelaz u njihovu veru, a svaki takav pokušaj njihovih vernih od strane predstavnika, službenika i pripadnika drugih konfesija da neodložno dostavljaju nadležnim vlastima. Organe pak opšte uprave, kojima u nadležnost spada i otpravljanje versko-političkih poslova državnih, shodno uputiti, da im je naročitu brigu posvetiti održanju verskoga mira i poretka u narodu, pa svako, naročito u proselitske svrhe izvršeno, smetanje, pogrdavanje i vređanje ma kojega od ustavno usvojenih verozakona nadležnim putem krivično pregoniti i svaki drugi pokušaj proselitske akcije svima raspoloživim sredstvima sprečiti, a kod verskih prelaza da im je paziti samo na strogo vršenje postojećih zakonskih propisa, čitavu pak inicijativu inače prepustiti interesantima samima«.

Dostavljajući prednje s molbom na znanje i dalju nadležnost čast je Katoličkom Odelenju Ministarstva Vera izvestiti, da se o tome naređenju Zastupnika Ministra Vera, Gospodina Ministra Prosvete, podjednó obavešćuju i sve rimo-i grko-katoličke duhovne vlasti radi znanja i nadležnosti, a i svi Oblasni Veliki Župani u zemlji radi upravljanja i u shodne upute područnih organa opšte uprave.

Po ovlašćenju Ministra Vera, Načelnik, Dr. Lanović. s. r.

Šta svet duguje Izraelu?

U vreme, kad je najmračnija noć neljubaznosti i nehumanosti obuzimala sve ostalo čovečanstvo, još onda je vera Izraela dišala duhom prave humanosti, koja i stranca, samo ako hoće da vidi, mora ispuniti poštovanjem i divljenjem. Dokle god mi neko ma kod kog naroda Starog Veka ne pokaže slične izreke i u sličnom broju, kao što ih upoznajemo u svetoj literaturi Izraela: dotle mi se ne može pobiti tvrdnja, da je Izrael dao svetu pravu humanost, kao što mu je dao i pravog Boga. (KARL HEINRICH CORNILL, Das Alte Testament und die Humanität, str. 23.)

